

РОЗДІЛ III. МЕТОДИ ПОЛІТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ВИКОНАННІ ДИПЛОМ- НИХ, КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ТА КУРСОВИХ РОБІТ

Як зазначалось вище, дипломна (кваліфікаційна) робота у вузі є завершальним етапом професійної підготовки майбутнього фахівця.

Оскільки така наукова робота передбачає проведення нескладного дослідження, то вона вимагає від студента оволодіння основними його методами. До таких методів, які використовуються студентами при виконанні дипломних, кваліфікаційних та курсових робіт, відносять:

- вивчення літературних, архівних та інших інформаційних джерел із застосуванням контент-аналізу;
- метод спостереження, частіше у сукупності з іншими методами;
- експеримент;
- опросні методи: бесіди, анкетування, інтерв'ю;
- математичні методи обробки кількісних даних.

Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що, залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов, окремі методи можуть мати переважаюче значення.

Робота над науковою темою, як правило, починається з підбору і первинного ознайомлення з необхідною літературою (див. розділ IV, с. 25).

Вивчення літератури, а при необхідності й архівних джерел – це і є підготовчий етап роботи над темою, необхідний для створення ґрунтовної документальної бази подальшого дослідження, одним із важливих методів якого є спостереження і самоспостереження.

Інформаційне спостереження полягає в цілеспрямованому сприйнятті фактів, процесів або явищ; воно може бути безпосереднім, здійснюваним за допомогою органів чуття спостерігача, або посереднім, обґрунтованим із використанням інформації, отриманої від різних приладів та засобів спостереження, а також інших осіб, які проводили спостереження. Сприйняття як форма чуттєвого відображення об'єктивної реальності є основою спостереження.

При організації спостережень важливе значення має чітке виділення об'єкта, який вивчається, постановка мети, визначення системи спостереження, способів фіксації його результатів. Одні застосовують карткові форми зберігання інформації, деякі використовують конспекти. Можна заносити літературні нотатки зразу ж до ЕОМ, що збереже час при написанні основного тексту.

Найбільш докладно методи політичного дослідження викладені в книзі американських авторів М.Мангейма і Р.Річа (Политология: Методы исследования. – М.: Весь мир, 1997).

Можливо також використання таких книг:

Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. – К.: Наукова думка, 1996.

Ядов В.А. Социологическое исследование: методология, программа, методы. – М.: Наука, 1987.

Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1977.